

۲۴۳ ۴۱۲۸

۲۴ ۵۷۹۲

عطایا (وقف، عید، وصیت)

مؤلف:

سید حفیظ اللہ طباطبائی

طباطبایی، سید حفیظ الله ۱۳۴۴ -	سرشناسه
ایران. قوانین و احکام	عنوان قراردادی
.Iran. Laws, etc	
عطایا (وقف، هبه، وصیت) / مؤلف: سید حفیظ الله طباطبایی.	عنوان و نام پدیدآور
تهران: کمالان، ۱۳۹۹.	مشخصات نشر
۱۷۰ ص.	مشخصات ظاهری
۷-۶۰-۷۹۶۷-۶۰۰-۹۷۸	شابک
فیفا:	وضعیت فهرست نویسی
کتابنامه: ص. ۱۵۵ - ۱۷۰؛ همچنین به صورت زیرنویس.	یادداشت
عقود و ایقاعات (فقه) - ایران	موضوع
Contracts (Islamic law) -- Iran:	موضوع
قراردادها - ایران	موضوع
Contracts -- Iran:	موضوع
KMH ۸۵۸:	رده بندی کنگره
۳۴۶/۵۵۰۲:	رده بندی دیویی
۶۱۴۴۴۹۲	شماره کتابشناسی ملی

انتشارات کمالان

آدرس: تهران، میدان انقلاب، خیابان شهدای رانا، روبرو، بین

۱۲ فروردین و منیری جاوید (اردیبهشت)، پلاک ۱۰۵ طبقه ۲

تلفن: ۶۶۴۹۷۰۷۲ - ۶۶۴۹۱۷۱۵ همراه: ۰۲۶۲۰۱۶۲۸

عطایا (وقف، هبه، وصیت)

مؤلف: سید حفیظ الله طباطبایی

نوبت چاپ اول ۱۳۹۹، تیراژ ۱۰۰ نسخه

شابک: ۷-۶۰-۷۹۶۷-۶۰۰-۹۷۸

webshop: kamalan.ir

قیمت ۳۸۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

۱	 مقدمه
۲	 بخش اول: وقف
۳	 فصل اول: کلیات
۴	 مبحث اول: شناسایی وقف
۱۵	 مبحث دوم: ساختار عقد وقف
۲۵	 فصل دوم: جایگاه وقف در فقه و حقوق
۲۵	 مبحث اول: جایگاه فقهی وقف
۳۶	 مبحث دوم: جایگاه وقف در حقوق موضوعه
۴۳	 مبحث سوم: مطالعه تطبیقی
۴۶	 فصل سوم: ابعاد ویژه وقف
۴۷	 مبحث اول: وقف منافع
۶۱	 مبحث دوم: وقف حقوق مالکیت فکری
۶۳	 مبحث سوم: وقف وجه نقد
۶۹	 مبحث چهارم: وقف سهام شرکت‌های تجاری
۷۳	 بخش دوم: هبه
۷۴	 فصل اول: جایگاه هبه
۷۵	 مبحث اول: شناسایی هبه
۸۴	 مبحث دوم: ساختار هبه

فصل دوم: قواعد ویزه هبه ۹۲

مبحث اول: هبه طلب ۹۳

مبحث دوم: هدایای نامزدی ۹۶

بخش سوم: وصیت ۱۱۲

فصل اول: جایگاه وصیت ۱۱۳

مبحث اول: شناسایی وصیت ۱۱۴

مبحث دوم: واختار وصیت ۱۲۷

فصل دوم: ائمه معصی در وصیت ۱۳۳

مبحث اول: خود وصیت موصی ۱۳۴

مبحث دوم: رجوع از وصیت ۱۴۰

نتیجه گیری ۱۴۶

پیشنهادهای ۱۴۹

منابع و مأخذ ۱۵۳

الف: منابع فارسی ۱۵۳

ب: منابع عربی ۱۵۷

ج- منابع انگلیسی ۱۶۳

مقدمه

از دیرباز تا به امروز، تملیک رایگان مال به قصد احسان امری رایج بوده است. از منظر اخلاقی اعطاء مال، بخشش و... امری نیکو و پسندیده است. جامعه به عقود رایگان به دیده اخلاقی می نگرد. حقوق نیز باید قواعد مربوط به آنها را به نظم بکشد. در دین مبین اسلام، شارع طرق متعددی را برای بخشش و اعطاء تبیین نموده است: در برخی موارد، گیرنده می تواند صرفاً از منافع بهره مند شده (همانند وقف)، در برخی موارد، وی مالک مال خواهد شد چرا که مال از مالکیت بخشنده خارج می شود و وی حق استفاده از عین و منافع آن را دارد (همانند هبه). گاهی اوقات تمام برای بعد از حیات است (همانند وصیت) گاهی اوقات تملیک برای دوران حیات است (همانند صدقه). شکی نیست عطایا از احکامی واحد و یگانه پیروی می کنند: در تمامی عطایا، قبض مال موقوفه شرط شده است. در کلیه عطایا، بخشنده باید مالک مالی باشد که اعطا می نماید و در فقه در عدد مربوط به عطایا (در بابی واحد تحت این عنوان) تبیین شده است. در قانون مدنی ایران مقررات مربوط به عطایا به صورت پراکنده تبیین شده است: وقف در مبحث «اموال و مالکیت» ذکر شده است؛ هبه در فصل «عقود معین» ذکر شده است و وصیت در کنار «شفعه و ارث» قرار گرفته است.

در سال های اخیر پژوهش های چندانی در خصوص عطایا به عمل نیامده است. از جمله کتبی که پیرامون آنها به رشته تحریر درآمده است جلد دوم کتاب عقود معین مرحوم دکتر ناصر کاتوزیان است. در این نوشتار سعی شده علاوه بر تحلیل عطایا در کتب اهل سنت، فقه امامیه و حقوق ایران، جدیدترین نظریات در این حوزه مورد بررسی قرار گیرد.

این نوشتار مشتمل بر سه بخش است: در بخش اول، وقف مورد بررسی قرار می گیرد. در بخش دوم، هبه تبیین می شود و در بخش سوم وصیت مورد تحلیل قرار می گیرد. امید است که این نوشتار مورد قبول جامعه حقوقی کشور (اعم از قضات، وکلا و سردستان) قرار بگیرد و در حل مشکلات آنها موثر باشد.

سید حفیظ الله طباطبائی